

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

„დამტკიცებულია“

„დამტკიცებულია“

რექტორი

პროფ. გიორგი ონიანი

დეკანი

პროფ. ნინო ჩიხლაძე

აკადემიური საბჭოს სხდომის ოქმი №9
12 მარტი 2009 წელი

ფაკულტეტის საბჭოს სხდომის ოქმი № 2
11 მარტი 2009 წელი

დამატებითი (minor) პროგრამა

არქეოლოგია

1. პროგრამის სტრუქტურა

№	კურსი	სკ	ლ./პრ./ს/ლაზ	კრედი- ტა რაოდე ნობა	სემესტრები						
					III	IV	V	VI	VII	VIII	
1	არქეოლოგიის საფუძვლები	3	2.1.0.0	5	5						
2	უძველესი ცივილიზაციები	3	2.1.0.0	5	5						
3	არქეოლოგიური კვლევისა და კოლექციების დაცვის მეთოდები	3	2.1.0.0	5		5					
4	საველე არქეოლოგიური პრაქტიკა	6		5		5					
5	წინასტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია (ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა) 1	3	2.1.0.0	5			5				
6	წინასტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია (ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა) 2	3	2.1.0.0	5				5			
7	არქეოლოგიური წყაროები (ლითონი, კერამიკა, მინა...)	3	2.1.0.0	5			5				
8	ანტიკური არქეოლოგია	3	2.1.0.0	5				5			
9	კლასიკური ეპოქის და შუასაუკუნეების საქართველოს არქეოლოგია 1	3	2.1.0.0	5					5		
10	კლასიკური ეპოქის და შუასაუკუნეების საქართველოს არქეოლოგია 2	3	2.1.0.0	5							5
11	ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება საქართველოში 1	3	2.1.0.0	5					5		
12	ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება საქართველოში 2	3	2.1.0.0	5							5
სულ				60	10	10	10	10	10	10	10

გამოყენებულ შემოკლებათა განმარტება: სკ - საათი კვირაში; ლ/პ/ს/ლაზ. - ლექცია/პრაქტიკული/სემინარი/ლაბორატორიული.

2. პროგრამით გათვალისწინებული კურსების მოკლე ანოტაცია

კურსის კოდი: **HAB0010**

კურსის დასახელება: **არქეოლოგიის საფუძვლები (5 კრედიტი).**

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: არქეოლოგიის ისტორია უძველესი დროიდან თანამედროვე ეპოქამდე; არქეოლოგიის როგორც სამეცნიერო დიციპლინის განვითარების ძირითადი ეტაპები; არქეოლოგიის ძირითადი სკოლები, მიმართულებები და პერსპექტიული განვითარების გზები; ქართველი სიძველეთმცოდნეები და არქეოლოგები; არქეოლოგიური პერიოდიზაცია და ქრონოლოგია; ისტორიული წყაროები; არქეოლოგიური ძეგლები (სადგომები, ნაქალაქარები, ნასოფლარები, სამარხები, სახელოსნოები, განძები, ცალკეული მონაპოვრები); კულტურული ფენა; არქეოლოგიური წყაროების (წერილობითი ძეგლები, არქეოლოგიური არტეფაქტები-ხუროთმოძღვრული ძეგლები, ქანდაკება, კერამიკა, მინა, ლითონები, მონეტები, საბეჭდავები) სპეციფიკა, მათი კლასიფიკაცია-ინტერპრეტაცია და წერილობით წყაროებთან ურთიერთმიმართება;

კურსის კოდი:**HAB0020**

კურსის დასახელება: **უძველესი ცივილიზაციები (5 კრედიტი).**

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: ცივილიზაციისა და კულტურის წარმოქმნის საკითხები და მათი ურთიერთმიმართება; უძველეს ცივილიზაციათა ტიპოლოგიური შესწავლა კულტუროლოგიურ ასპექტში; ქრონოლოგიური პრინციპის საფუძველზე თანმიმდევრულად შეისწავლება-მითიური ცივილიზაციები; ადრეადმოსავლური კულტურები; ადმოსავლური ცივილიზაცია (ეგვიპტური, მესოპოტამიური, წინა აზიის); ხმელთაშუაზღვისპირეთის ცივილიზაცია (კრეტა-მიკენი, კიკლადური ციკლი და ბერძნული კულტურის პრობლემური საკითხები); ბერძნული კულტურის ფორმირებაში კოლხური კულტურის როლი და მნიშვნელობა.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება:

კლასიკური ფილოლოგია.

კურსის კოდი: **HAB0050**

კურსის დასახელება: **არქეოლოგიური კვლევისა და კოლექციების დაცვის მეთოდები (5 კრედიტი).**

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: არქეოლოგიური ძეგლების (ნაქალაქარი, ნასოფლარი, ნამოსახლარი, სადგომი, სამაროვანი და სხვა) დაზვერვა-მოძიების და გათხრების მეთოდები; საველე სამუშაოთა ორგანიზება; ძეგლის ტოპოგრაფია და სტატიგრაფია; მოპოვებული არტეფაქტების ფიქსაცია, კამერალური დამუშავება, კლასიფიკაცია, ინტერპრეტაცია; დათარიღების მეთოდები; მასალათა შენახვა და მოვლა-პატრონობა; არქეოლოგიური არტეფაქტების (კერამიკა, ლითონები, მინა, ქვა ...) სპეციფიკა; არქეოლოგიური ძეგლების კონსერვაცია-რესტავრაცია და დაცვის თანამედროვე ტექნოლოგიები; საკანონმდებლო აქტები საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობისა და კულტურულ ფასეულობათა შესახებ.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება: არქეოლოგიის საფუძვლები.

კურსის კოდი: HAB0450

კურსის დასახელება: **საველე არქეოლოგიური პრაქტიკა** (5 კრედიტი).

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: ათვისებული თეორიული ცოდნის პრაქტიკულ განხორციელება - საველე არქეოლოგიურ ექსპედიციების დაგეგმვა და ორგანიზაცია: სადაზვერვო სამუშაოებში მონაწილეობა და არქეოლოგიური ძეგლების მოძიება; სტაციონარულ არქეოლოგიურ გათხრებში მონაწილეობა; არქეოლოგისათვის აუცილებელი საველე კვლევის უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბება; სათანადო დოკუმენტაციის (სამუშაოებისათვის საჭირო ნებართვები, საველე დავთარი, დღიური და სხვა) შედგენა; მოპოვებული მასალების საცავებში (არქეოლოგიური ბაზა, მუზეუმი) განთავსება, პირველადი კონსერვაცია და მათი კლასიფიკაცია-ინტერპრეტაცია.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება: არქეოლოგიის საფუძვლები; არქეოლოგიური კვლევისა და კოლექციების დაცვის მეთოდოლოგია.

კურსის კოდი: HAB0120

კურსის დასახელება: **წინაისტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია** (ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა) 1 (5 კრედიტი).

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: წინაისტორიული ეპოქის საქართველოს არქეოლოგიური პერიოდიზაცია; უძველესი ჰომინიდები საქართველოში (დანისელი ადამიანი); ადამიანთა საზოგადოების საწყისი ფორმები - პრათემი, ადრეგვაროვნული თემი, ოჯახი და ქორწინების ფორმები, დედისეული გვარი; ადამიანთა განსახლება ამიერკავკასიაში ცალკეული პერიოდების მიხედვით; ქვის ხანის საცხოვრებელთა ტიპები; ქვის, ძვლის და ხის იარაღების ასორტიმენტი და დამუშავების ტექნოლოგია; ცეცხლის ” მოთვინიერება”; აზროვნებისა და მეტყველების წარმოშობა; იდეოლოგიურ წარმოდგენათა ჩასახვა; ხელოვნების წარმოშობა; მეურნეობის ფორმები და მათი ევოლუცია; მიწათმოქმედება- მესაქონლეობის განვითარება; მატერიალური კულტურა; ნამოსახლარებისა და საცხოვრისთა არქიტექტურა; მეურნეობის წარმოქმნა; რთვა-ქსოვის გაჩენა; მცენარეთა და ცხოველთა ჯიშები; სულიერი კულტურა და ხელოვნება.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება: არქეოლოგიის საფუძვლები.

კურსის კოდი: HAB0140

კურსის დასახელება: **წინაისტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია** (ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა) 2 (5 კრედიტი).

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: მეტალურგიის ჩასახვა-განვითარების პროცესები ენეოლითიდან ადრერკინის ხანის ჩათვლით; ლითონის ჭედვისა და დნობის ტექნოლოგიების ეტაპები და მათი გავლენა კაცობრიობის ეკონომიკურ-პოლიტიკურ და კულტურულ ცხოვრებაზე; მეტალურგიის საწარმოო ცენტრები და ლითონის განძები; ადრესამიწათმოქმედო, მტკვარ-არაქსის, თრიალეთის, იორ-ალაზნის და კოლხური კულტურები; ბრინჯაოს ეპოქის დასახლებათა ხასიათი და სამშენებლო საქმე; ბრინჯაოს სამეურნეო და საბრძოლო იარაღების დამზადების ტექნოლოგიები; კერამიკული წარმოება და ასორტიმენტი; სამარხი ნაგებობების კონსტრუქციები და სამარხეული ინვენტარი; საიუველირო ხელოვნება; ხელოსნობის დარგების დიფერენციაცია; ადგილობრივ კულტურათა ლოკალური ვარიანტები და ურთიერთობა მეზობელ კულტურებთან; მეურნეობის ხასიათი და ევოლუცია; დემოგრაფიული პროცესები და მოსახლეობის

ეთნიკური ვინაობის პრობლემა; ადრეკლასობრივი სახელმწიფოების ჩამოყალიბების საკითხები.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება:
წინასტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია (ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა) 1

კურსის კოდი: **HAB0460**

კურსის დასახელება: **არქეოლოგიური წყაროები (ლითონი, კერამიკა, მინა...)** (5 კრედიტი).

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: არქეოლოგიური არტეფაქტები, როგორც არქეოლოგიური მეცნიერების ძირითადი წყარო; ისტორიული წერილობითი წყაროები და მათი კლასიფიკაცია; ნარატული და ეპიგრაფიკული ძეგლები; საწერი მასალა და მათი თავისებურებანი; არქეოლოგიური კვლევის შედეგად აღმოჩენილი და მიწისზედა ძეგლების სხვადასხვა დანიშნულებისა და სახვადასხვა ენაზე შესრულებული წარწერები; საქართველოში მონეტათა მომუქცევის ისტორია ანტიკური ხანიდან საშუალო საუკუნეების ჩათვლით; ადგილობრივი და უცხოური მონეტები; გლიპტიკა, როგორც არქეოლოგიური წყარო; უძველესი ბეჭდები და საბეჭდავები; კერამიკული წარმოების ისტორია საქართველოში: დეკორირებული კერამიკული წარმოების ნიმუშები; მეტალურგიის ჩასახვა-განვითარება საქართველოში და მისი ძირითადი კერები; საიუველირო ხელოვნება და მისი ისტორია; მინის წარმოება საქართველოში; ქვის დამუშავება და სამშენებლო ტექნოლოგიების განვითარება; არქეოლოგიური არტეფაქტების სპეციფიკა, მათი ინტერპრეტაცია, წერილობით წყაროებთან დაკავშირება, მიმართება და შეჯერება არქეოლოგიურ დოკუმენტაციასთან.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება: არქეოლოგიის საფუძვლები.

კურსის კოდი: **HAB0140**

კურსის დასახელება: **ანტიკური არქეოლოგია** (5 კრედიტი).

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: ანტიკურობის ცნება; ანტიკური კულტურის ქრონოლოგია და გავრცელების არეალი; ანტიკური კულტურის მნიშვნელობა კაცობრიობის ისტორიაში; ანტიკური არქეოლოგიის განვითარების ეტაპები; ანტიკური ქალაქების წარმოშობის საკითხები და საქალაქო ინფრასტრუქტურა; საერო და საკულტო არქიტექტურა; ბერძნული ქანდაკება, კერამიკა, ლითონის პლასტიკა; ბერძნული კოლონიზაციის არეალი და პრობლემები; ჩრდილოეთ შავიზღვისპირეთის ბერძნული ქალაქები; სავაჭრო-ეკონომიკურ ურთიერთობათა განვითარება; ელინისტური კულტურის წარმოქმნის საკითხები და მნიშვნელობა; ელინისტური სამყაროს არქეოლოგიური და ხელოვნების ძეგლები.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება: არქეოლოგიის საფუძვლები.

კურსის კოდი: **HAB0160**

კურსის დასახელება: **კლასიკური ეპოქის და შუასაუკუნეების საქართველოს არქეოლოგია 1** (5 კრედიტი).

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: ანტიკურობის ცნება; საქართველოში ანტიკური კულტურის ქრონოლოგია, პერიოდიზაცია და გავრცელება; ანტიკური კულტურის მნიშვნელობა საქართველოს ისტორიაში; ანტიკური ეპოქის მატერიალური კულტურა; ანტიკური

ქალაქები; ხუროთმოძღვრება - არქიტექტურული ორდერები - ნაგებობათა ტიპები; ქანდაკება; კერამიკა; ბერძნული კოლონიზაციის პრობლემები და თავისებურებები; პირველი ქართული სახელმწიფოების (კოლხეთი და იბერია) ჩამოყალიბების საკითხები და მათი ურთიერთობა ანტიკურ სამყაროსთან; ხელოსნობა; ვაჭრობა; ფულადი ემისია; რელიგია და პანთეონი; დაკრძალვის წესები და სამარხი ნაგებობები; ანტიკური ეპოქის საომარი ტექნოლოგიები (ფორტიფიკაცია, შეიარაღება, სტრატეგია და ტაქტიკა); რომაული კულტურის რადიაცია საქართველოში.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება:

არქეოლოგიის საფუძვლები; წინაისტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია(ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა)¹, წინაისტორიული ხანის საქართველოს არქეოლოგია(ქვისა და ბრინჯაოს ეპოქა)²

კურსის კოდი: HAB0190

კურსის დასახელება: კლასიკური ეპოქის და შუასაუკუნეების საქართველოს არქეოლოგია 2 (5 კრედიტი).

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: შუა საუკუნეების საქართველოს არქეოლოგიის პერიოდიზაცია; ეპოქის თავისებურებები და სოციალ-ეკონომიკური საფუძვლები; საქართველოში ქრისტიანობის გავრცელების საკითხები არქეოლოგიური მასალების მიხედვით - პირველი ტაძრები და ეკლესიები, ქრისტიანული დაკრძალვის წესი და ქრისტიანული სიმბოლიკით შემკული ინვენტარი; ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება; საეკლესიო ცენტრები; ნამოსახლარები; ხელოსნობის დარგები და საწარმოო ცენტრები; კერამიკა, მინის წარმოება, სამკაული; თავდაცვის სისტემები, საომარი ტექნოლოგიები და იარაღ-საჭურველი შუა საუკუნეების საქართველოში; ფულადი მიმოქცევა და ეკონომიკა; საერო არქიტექტურის ძეგლები; საეკლესიო ხუროთმოძღვრების ტიპები; სანიტარულ-ჰიგიენური და საკომუნიკაციო ნაგებობები; ადგილობრივი და საერთაშორისო მნიშვნელობის გზები; სავაჭრო-ეკონომიკური ურთიერთობები მეზობელ ქვეყნებთან შესაბამისი არქეოლოგიური მასალების საფუძველზე.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება: კლასიკური ეპოქის და შუასაუკუნეების საქართველოს არქეოლოგია 1

კურსის კოდი: HAB0170

კურსის დასახელება: ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება საქართველოში 1 (5 კრედიტი).

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: საქართველოში ურბანიზაციის წინაპირობები და ქალაქთა წარმოშობის პრობლემები; კოლხური ქალაქები კლასიკურ და ელინისტურ ეპოქაში; ქალაქების წარმოშობა ელინისტური ხანის ქართლში; აღმოსავლეთ შავიზღვისპირეთის ქალაქები გვიანანტიკურ ხანაში; ქართლის ქალაქები რომაულ ხანაში; ახალქალაქობის ეპოქა ეგრისსა და ქართლში; ანტიკური ეპოქის ქალაქთა ხუროთმოძღვრება (თავდაცვითი ნაგებობანი, ტაძრები, სასახლეები, აკლდამები); პოლიტიკური და რელიგიური ცენტრების საკითხი ანტიკურ ხანაში; ანტიკური ქალაქები კოლხეთ-ლაზიკისა და იბერია-ქართლის თავდაცვის სისტემაში.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება: არქეოლოგიის საფუძვლები; ანტიკური არქეოლოგია.

კურსის კოდი: HAB0200

კურსის დასახელება: ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება საქართველოში 2 (5 კრედიტი).

კურსი მოიცავს შემდეგ თემებს: შუა საუკუნეებში ქალაქთა წარმოშობის წინაპირობები და განვითარების ეტაპები; საქალაქო ცხოვრების დაქვეითება და ამ პერიოდში დაწინაურებული პოლიტიკური ცენტრები; საქალაქო ინფრასტრუქტურა, ქალაქთა მართვის ორგანიზაცია და სტატუსის პრობლემა; საქალაქო მეურნეობების დარგები; ფეოდალური ქალაქების წარმოშობა-განვითარება; გარდამავალი ეპოქის ქართული ქალაქები; პოლიტიკური და რელიგიური ცენტრების საკითხი ადრემუასაუკუნეების საქართველოში; ერთიანობის ეპოქის ქართული ქალაქები; გვიანი შუასაუკუნეების ხანის ქალაქები; საქალაქო მეურნეობის დარგები; ციხე-ქალაქთა ფორტიფიკაცია; ქალაქები ქვეყნის თავდაცვის სისტემაში.

კურსის ათვისებისათვის საჭირო წინაპირობაა შემდეგი კურსების ათვისება: ქალაქები და საქალაქო ცხოვრება საქართველოში 1